

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Forensisch Psychiatrisch Centrum voor langverblijf in Aalst' - verlenging van de beslissingstermijn voor definitieve vaststelling

Samenvatting

De Vlaamse Regering stelde op 19 januari 2024 het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Forensisch Psychiatrisch Centrum voor langverblijf in Aalst' (hierna LFPC Aalst) voorlopig vast.

Tijdens het openbaar onderzoek (van 6 februari tot en met 5 april 2024) werden verschillende adviezen, bezwaren en opmerkingen ingediend. De verwerking van deze inspraakreacties dient grondig te gebeuren. Om te vermijden dat het ontwerp GRUP zou vervallen wordt voorgesteld de termijn voor definitieve vaststelling van het GRUP 'Forensisch Psychiatrisch Centrum voor langverblijf in Aalst' met 60 dagen te verlengen. De nieuwe uiterlijke beslistermijn is dan 1 december 2024.

Het geïntegreerde planningsproces GRUP LFPC Aalst heeft als doelstelling: het realiseren van een LFPC in Aalst. Hiervoor is een bestemmingswijziging nodig en er wordt een GRUP met bijhorend onteigeningsplan opgemaakt. In het locatie-onderzoek zijn 65 locaties in beeld gebracht, waarvan er vijf geselecteerd werden voor een grondig onderzoek en een milieubeoordeling. De site Gates is de meest geschikte locatie in Aalst voor een LFPC. Deze locatie sluit aan bij de kern van Erembodegem. De huidige bestemming als bedrijventerrein is niet langer gewenst. De site grenst verder in het westen aan de spoorlijn Brussel-Aalst, in het zuiden aan de E40 en in het oosten aan de Dendervallei. Naast het LFPC wordt ruimte voorzien voor een lokaal park ten noorden en ten oosten voor de inpassing in de woonkern Erembodegem. Dat park vormt een meerwaarde voor de omwonenden en de recreanten van het aanpalende open ruimtegebied en versterkt het natuurgebied Wellemeersen in de Dendervallei.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Regie der Gebouwen wenst samen met de Federale overheid bevoegd voor Justitie en de Federale overheid bevoegd voor Volksgezondheid een Forensisch Psychiatrisch Centrum voor langverblijf (LFPC) te realiseren op een centrale locatie in Vlaanderen. Daarbij is gekozen voor Aalst. De Regie voorziet voor de realisatie van het LFPC via een DBFMO-procedure.

De realisatie van een Forensisch Psychiatrisch Centrum voor langverblijf (LFPC) in Aalst kadert in het Federale Masterplan 2008-2012-2016 voor detentie en internering in humane omstandigheden. Een LFPC is een gespecialiseerde instelling voor geïnterneerde psychiatrische patiënten en biedt dus de vereiste aangepaste en veilige omgeving.

De noodzaak en hoogdringendheid aan deze infrastructuur komt vanuit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Meer concreet betreft het veroordelingen en dagvaardingen van de Belgische Staat over de onaangepaste voorzieningen voor geïnterneerden. Geïnterneerden vertoeven immers nog te vaak in een gevangenis, zonder een voor hen aangepaste omgeving en zorg.

De Federale Ministerraad keurde op 18 november 2016 een aanpassing van haar Masterplan goed. De realisatie van een FPC in Gent en Antwerpen heeft intussen gezorgd voor 446 bijkomende plaatsen. De Federale Regering voorziet bijkomend nog 120 plaatsen in Vlaanderen. Hierbij wordt geopteerd voor een long stay inrichting in Aalst, centraal in Vlaanderen. Na analyse van het aantal geïnterneerden oordeelde de Federale Ministerraad dat 120 plaatsen onvoldoende is om de geïnterneerden de nodige zorg te bieden binnen de FPC's en dat het risico bestaat dat zij in de gevangenissen zullen moeten blijven wachten totdat er voor hen een plaats vrijkomt. De Federale Ministerraad opteerde daarom op 22 oktober 2021 om het geplande LFPC in Aalst te voorzien met een capaciteit van 180 plaatsen. De streefdatum voor de terbeschikkingstelling van het LFPC is 2029. De Federale Regering wijzigde recent nog het Masterplan waardoor ook locaties buiten Aalst mogelijk worden, mocht het niet mogelijk blijken een LFPC te realiseren in Aalst.

De Vlaamse Regering heeft op 4 september 2020 opdracht gegeven aan het Departement Omgeving om een geïntegreerd planproces op te starten om de bouw van een LFPC voor 180 plaatsen in Aalst mogelijk te maken.

De Vlaamse Regering keurde op 28 januari 2022 de startnota voor het geïntegreerd planningsproces voor het GRUP LFPC Aalst goed. In de startnota waren, op basis van het voorafgaand locatieonderzoek, vijf mogelijke locaties opgenomen.

Over de startnota werd een raadpleging van de bevolking georganiseerd van 15 februari tot en met 15 april 2022. Het participatiemoment bestond voor dit GRUP uit 6 digitale infomomenten. Per potentiële locatie werd een inspraakmoment georganiseerd voor de omwonenden. Voor het locatiealternatief Biekorfstraat werd ook voor de eigenaars van het gebied een afzonderlijk inspraakmoment georganiseerd. Er werd voor alle geïnteresseerden een algemeen participatiemoment georganiseerd.

Er werden 121 inspraakreacties ingediend tijdens de inspraakperiode. Daarvan zijn er 18 adviezen en 3 individuele inspraakreacties. Er werd advies uitgebracht over de startnota door: Saro, Mina-Raad, de Provincie Oost-Vlaanderen, de stad Aalst en het Autonoom Gemeentelijk Stadsontwikkelingsbedrijf, de Lijn, Infrabel, de NMBS, het Agentschap Innoveren en Ondernemen, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het Agentschap Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen, het Agentschap Natuur en Bos, het Departement Landbouw & Visserij, de Vlaamse Milieu Maatschappij, het Agentschap Onroerend Erfgoed, de VLM en OVAM.

De resultaten van de inspraak- en adviesperiode zijn verwerkt in de scopingnota. De scopingfase werd afgerond met de publicatie van de scopingnota op 21 december 2022.

Aan de Vlaamse Regering werd op 7 juli 2023 de stand van het onderzoek meegedeeld dat de basis vormt voor de keuze voor de locatie Gates als meest geschikte locatie voor een LFPC in Aalst. Het LFPC is, mits de inrichting van een parkzone aan de noordzijde, ruimtelijk en functioneel goed inpasbaar in zijn omgeving. De site laat toe er een kwaliteitsvolle woon- en leefomgeving met voldoende en groene buitenruimte te realiseren voor 180 geïnterneerden.

Het voorontwerp-GRUP werd voorgelegd aan de plenaire vergadering van 12 oktober 2023. In functie van de verwerving van het terrein werd aan het voorontwerp een onteigeningsplan toegevoegd voor de site Gates. In dit voorontwerp was ook een tweede deelplan opgenomen dat voorziet in de herbestemming van het woonuitbreidingsgebied Biekorfstraat naar openruimte. Volgende instanties waren aanwezig of brachten een schriftelijk advies uit over het voorontwerp-GRUP: de stad Aalst, de Provincie Oost-Vlaanderen, de Regie der Gebouwen, de FOD Justitie, de FOD Volksgezondheid, het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap Wegen en Verkeer, het Departement Landbouw en Visserij, OVAM, het Agentschap Onroerend Erfgoed, het Agentschap Wonen in Vlaanderen, de Vlaamse Milieumaatschappij (Beheer en Investerings Waterlopen) en de NMBS.

Op basis van de adviezen werd de passende beoordeling en verscherpte natuurtoets herwerkt omwille van de mogelijke effecten van stikstofdepositie. Het Agentschap voor Natuur en Bos gaf een gunstig advies over de aangepaste passende beoordeling op 25 november 2023.

Het ontwerp-GRUP werd door de Vlaamse Regering voorlopig vastgesteld op 19 januari 2024.

Na de voorlopige vaststelling werd het ontwerp-GRUP onderworpen aan een openbaar onderzoek van 6 februari 2024 tot en met 5 april 2024. Er werd een informatiemoment georganiseerd voor het ruime publiek op 28 februari 2024. Hiervoor werd de werkvorm gebruikt van een infomarkt. Er werden 1084 reacties ontvangen, waaronder adviezen van de stad Aalst, de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Agentschap Onroerend Erfgoed, het Departement Landbouw en Zeevisserij, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, Infrabel, het Agentschap Wegen en Verkeer, de provincie Oost-Vlaanderen, een bezwaarschrift van de eigenaar van de site en 1067 bezwaarschriften van buurtbewoners die gezamenlijk werden afgegeven.

2. INHOUD

Het departement Omgeving vraagt de Vlaamse Regering de termijn te verlengen met 60 dagen omwille van volgende redenen:

- Het betreft een maatschappelijk en beleidsmatig complex GRUP waarover tijdens het openbaar onderzoek een relatief groot aantal bezwaren, opmerkingen en adviezen werden ontvangen die een grondig onderzoek voor verwerking vereisen. Onder andere de elementen met betrekking tot geluid en de bijhorende milderende maatregelen die in deze bezwaren en adviezen zijn opgeworpen, vereisen een grondig onderzoek en verder overleg met AWV.
- Over de ingediende adviezen en bezwaren is, gezien de inhoud ervan, overleg vereist over een aantal juridische elementen. Op die manier kan gegarandeerd worden dat de motivering inhoudelijk correct en draagkrachtig is en als basis kan dienen voor de definitieve vaststelling.
- Parallel met de definitieve vaststelling wordt gewerkt aan een realisatieovereenkomst tussen de Regie der Gebouwen, de stad Aalst en de Vlaamse overheid die best samen met de definitieve vaststelling van het GRUP wordt goedgekeurd. Het is op dit ogenblik nog niet mogelijk een ontwerp van overeenkomst voor te leggen aan de Vlaamse Regering omdat er nog onvoldoende duidelijkheid is over de verwerving van het terrein door de Regie der Gebouwen.

De Vlaamse Regering zal, na de beslissing tot termijnverlenging, beschikken over een beslissingstermijn tot 1 december 2024. Dit is een maximale termijn die niet moet worden uitgeput.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de verlenging van de beslissingstermijn zal op de kortst mogelijk termijn een voorstel tot definitieve vaststelling van het definitieve GRUP worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor principiële goedkeuring.

Het ontwerp-besluit wordt daarna voor advies voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving voor advies. De adviestermijn van de Raad van State bedraagt 30 kalenderdagen. Na verwerking van het advies van de Raad van State wordt het GRUP voor definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Het besluit houdende definitieve goedkeuring van het GRUP wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en op de website van het departement Omgeving. Het besluit wordt betekend aan de stad Aalst en de provincie Oost-Vlaanderen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist de termijn om over te gaan tot definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Forensisch Psychiatrisch Centrum voor langverblijf in Aalst' te verlengen met 60 dagen.

Brussel, 21 juni 2024,

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR